

References

1. Maslou, A. (1982). Psihologija lichnosti. Moscow: Izd-vo MGU, 304.
2. Rodzhers, K. R. (1994). Vzgljad na psihoterapiju. Stanovlenie cheloveka. Moscow: Izdatel'skaja gruppа «Progress», «Univers», 480.
3. Frankl, V. (1990). Chelovek v poiskah smysla. Moscow: Progress, 368.
4. Zeer, Je. F. (2003). Psihologija professional'nogo obrazovanija. Moscow – Voronezh, 408.
5. Rean, A. A., Bordovskaja, N. V., Rozum, S. I. (2002). Psihologija i pedagogika. Sankt-Peterburg: Piter, 432.
6. Zakon Ukrainy «Pro fizychnu kul'turu i sport» (1994). Verhovna Rada Ukrainy; Vidomosti Verhovnoi' Rady Ukrainy (VVR), 1994, № 14, st. 80. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
7. Cil'ova kompleksna programa «Fizyчне vyhovannya – zdorov'ja nacii» (1998). Zatverdzheno Ukazom Prezidenta Ukrainy vid 1 veresnja 1998 roku № 963/98 (963/98). Available at: <http://www.lawua.info/bdata3/ukr3328/index.htm>
8. Vygotskij, L. S. (2003). Psihologija razvitija cheloveka. Moscow: Smysl: Jeksmo, 1135.
9. Kostjuk, G. S.; Prokolijenko, L. M. (Ed.) (1989). Navchal'no-vyhovnyj proces i psihichnyj rozvytok osobystosti. Kyiv: Rad. shkola, 608.
10. Leont'ev, A. N. (1972). Problemy razvitija psihiki. Moscow: Pedagogika, 573.
11. Zjazjun, I. A.; Zjazjun, I. A. (Ed.) (2000). Intel'kual'no tvorchyj rozvytok osobystosti v umovah neperervnoi' osvity. Neperervna profesijna osvita: problemy, poshuky, perspektyvy. Kyiv: «Vipol», 11–57.
12. Abdullina, O. A. (1993). Lichnost' studenta v procese professional'noj podgotovki. Vyssee obrazovanie v Rossii, 3, 165–170.
13. Vlasova, E. A. (2008). Professional'noe samorazvitie budushih social'nyh pedagogov. Balashov: Nikolaev, 116.
14. Orlov, V. F.; Zjazjun, I. A. (Ed.) (2003). Profesijne stanovlennja vchyteliv mystec'kyh disciplin. Kyiv: Naukova dumka, 262.
15. Soldatenko, M. M. (2006). Teorija i praktyka samostijnoi' piznaval'noi' dijal'nosti. Kyiv: Vydavnyctvo NPU imeni M. P. Dragomanova, 198.
16. Klimov, E. A. (1996). Psihologija professional'nogo samoopredelenija. Rostov-na-Dony: Izd-vo «Feniks», 316.
17. Zaporozhec, A. V. (1986). Izbrannye psihologicheskie trudy. Vol. I. Moscow: Pedagogika, 320.
18. Kuljutkin, Ju. N. (1996). Izmenjajushhij mir i obrazovanie vzroslyh. Problemy nepreryvnogo obrazovanija: pedagogicheskie kadry, 6, 5–7.
19. Goncharenko, S. U. (2011). Ukrain's'kyj pedagogichnyj encyklopedychnyj slovnyk. Rovno: Volyn's'ki oberegy, 552.
20. Matveev, L. P. (1991). Teorija i metodika fizicheskoy kul'tury. Moscow: FiS, 543.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук Орлов В. Ф.
Дата надходження рукопису 28.12.2015*

Курнишев Юрій Альбертович, викладач, кафедра фізичного виховання для природничих факультетів, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, вул. Коцюбинського, 2, м. Чернівці, Україна, 58012
E-mail: kurnyshev@ukr.net

УДК 372.856

DOI: 10.15587/2313-8416.2016.59149

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОЇ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© М. Г. Савельєв

Самостійна освітня діяльність студентів вищих аграрних навчальних закладів є невід'ємною складовою їхньої професійної підготовки, спрямованою на формування їх як високоосвічених, конкурентоздатних на ринку праці фахівців агропромислового виробництва. Організація цієї діяльності є однією з найважливіших проблем навчально-методичної роботи вищого аграрного навчального закладу, оскільки вона є чинником сприяння підвищенню мотивації студентів до самостійного оволодіння професійними знаннями, розвитку їх творчої активності у процесі проектно-технологічної діяльності у позаурочний час

Ключові слова: проектно-технологічна діяльність, творча активність, студенти, самостійна робота, самоосвіта, досвід

Independent learning activities of the students of higher agricultural educational institutions are an integral part of the overall educational process aimed at training highly educated, competitive labor market specialist of agricultural production. It is one of the major problems of educational work of the higher agricultural educational institutions, because it is an assistance factor of motivation promotion of the students to independent acquisition of professional knowledge and development of their creative activity in the design and technological activities in out-of-school time

Keywords: design and technological activities, creative activity, students, independent work, self-education, experience

1. Вступ

У результаті цієї діяльності створюється проєкт (продукт чи послуга), що розглядається як самостійно розроблений і виготовлений студентом від ідеї до її втілення, який володіє суб'єктивною чи об'єктивною новизною і має особистісну чи соціальну значущість.

Розглядаючи самостійну роботу під час опанування навчальним матеріалом як одну форму активної навчально-пізнавальної діяльності, слід мати на увазі інтеграцію специфічної проєктно-технологічної діяльності викладача і студента. Саме поняття самостійної роботи студента тривалий час співвідносилось з організуючою роллю викладача. В дидактиці під самостійною роботою розуміють різні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності студентів, яка здійснюється ними на аудиторних і позааудиторних заняттях чи вдома без участі викладача. На сьогодні майже третина навчальної інформації з навчальних дисциплін виноситься на самостійне опрацювання студентами. Головна ознака самостійної роботи полягає не в тому, що студент навчається без участі викладача, а в тому, що в його діяльності поєднується функція самостійного управління проєктно-технологічною діяльністю.

2. Аналіз останніх досліджень

Педагоги та психологи (М. Брода [1], В. Загвязинський [2], М. Кобрій [3], Т. Скуднова [4], В. Сухомлинський [5], Н. Ушакова [6] та ін.) вважають самостійність складною інтегральною рисою особистості, яка відзначається здатністю реалізувати себе в діяльності.

У реалізації всебічного розвитку людини В. Сухомлинський завжди наголошував на створенні умов для переживання нею радості праці, коли нерівність інтелектуальних можливостей не усвідомлюється як нещастя і навчання стає „благородним полем для постійного самовиховання і самовдосконалення” [5], і відчуття радості самостійної праці сприяє формуванню високих моральних почуттів. Така активність духовного життя молоді людини, коли вона сама впливає на свою свідомість, стає принципом її духовного розвитку, і виховання відповідальності перед власним сумлінням за свої вчинки та засвоєння умінь бачити себе очима інших людей дозволяють ставити вимоги до самого себе [5].

Зважаючи на те, що за мірою самостійності студентів Н. Ушакова виділяє репродуктивні, пошукові та творчі методи навчання, основними рівнями самостійної роботи вважатимемо репродуктивний, пошуковий, творчий [6].

3. Мета статті

Розгляд проєктно-технологічної діяльності студентів як розвитку їх самостійної творчої активності та професійного становлення.

4. Самостійна творча активність студентів як чинник проєктно-технологічної діяльності

Самостійна робота не стане формальним ланцюгом цілісного педагогічного процесу тільки в

тому випадку, якщо студенти сприймуть її як необхідний елемент, що стимулює особистий розвиток молоді людини. Вона передусім має бути усвідомленою, вільно обраною, внутрішньо вмотивованою діяльністю та мати не тільки навчальне, а й особистісне значення. Тому при організації самостійної навчальної діяльності студентів, необхідно вирішити такі завдання:

- сформувати «свідомість» і «міцні» знання з навчальної дисципліни;
- виробити вміння і навички передбачені програмою з кожної навчальної дисципліни;
- навчити студентів застосовувати набуті знання, вміння та навички в майбутній професійній діяльності;
- розвивати у них потребу самостійно підвищувати свій освітній рівень.

У студентів необхідно сформувати цілісну систему уявлень про свої здібності та вміння їх використовувати. Вони повинні не тільки розуміти запропоновані викладачем цілі, а й формувати їх самостійно. Студентам обов'язково потрібно вміти моделювати власну діяльність, створювати умови, сприятливі для досягнення мети, використовувати власний досвід під час набуття знань. Саморегуляція студента передбачає вміння програмувати самостійну навчальну діяльність. Більшість студентів відзначають позитивну роль самостійної роботи у підвищенні рівня знань, розширенні кругозору, в оволодінні способами пошуку інформації. Та останнім часом серед студентів коледжу спостерігається недостатня сформованість умінь та навичок самостійної праці. Спостерігаються проблеми при самостійному опрацюванні навчального матеріалу, у студентів повільний темп сприйняття навчального матеріалу на слух та читання і конспектування навчальних текстів.

Процес прийому, осмислення, переробки, фіксування необхідної навчальної інформації викликає у них суттєві труднощі. Можна стверджувати про неформованість у студентів психологічної готовності до самостійної роботи, незнання ними загальних правил її самоорганізації, невміння організувати передбачувані нею дії.

В процесі самостійної роботи вони відчують певні труднощі, джерелом яких вважають неформованість умінь і навичок самостійної роботи, неможливість викладачів, відсутність необхідних орієнтирів в опрацюванні літератури та інформаційних джерел.

Самостійна робота є основою майбутньої самоосвіти спеціаліста, формує відповідну мотивацію та навички самоосвіти. Якщо студент не навчиться самостійно працювати в коледжі, то в подальшому своєю самоосвітою він не займатиметься або ж вона даватиметься йому великими зусиллями.

Тому організація самостійної роботи має передбачати:

- визначення чіткого обсягу самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни;
- встановлення певної дози інформації на кожне заняття, враховуючи при цьому можливості, здібності кожного студента;

– встановлення конкретного обсягу навчального матеріалу з кожної теми для позааудиторного самоопрацювання;

– визначення характеру роботи з формування в майбутніх спеціалістів навичок раціональної розумової діяльності.

Характерною особливістю організації самостійної роботи є використання таких завдань, розв'язання яких дає студентам можливість обмінюватися своїми думками, спостереженнями, робити висновки, формувати вміння і знання відповідно до професійних вимог. Завдання для самопідготовки повинні сприяти набуттю професійних вмінь, навичок, досвіду. Під час вирішення завдань відбору навчального матеріалу важливий не лише його обсяг, який виноситься на самостійне опрацювання, а й мотиваційна та організаційна підготовка до його вивчення студентами, методичне забезпечення організації самостійної роботи.

Організувати самостійну навчальну діяльність студентів коледжу слід у двох напрямках: теоретичному та практичному.

Теоретичний напрям включає:

– визначення конкретних тем та питань, які необхідно винести для самостійного вивчення з кожного модуля навчальної дисципліни;

– визначення професійних знань та вмінь, яких має набути студент самостійно;

– формування питань для самоконтролю;

– встановлення зв'язків теоретичного матеріалу, що вивчається з практикою сучасного сільськогосподарського виробництва.

Практичний напрям:

– реалізація системи завдань для самостійної пізнавальної діяльності студентів у позааудиторний час;

– організація роботи кабінетів, лабораторій, бібліотеки, сектору електронної інформації, доступу до електронних навчальних ресурсів, системи Internet;

– розробка форм контролю за самостійною роботою студентів (тестування, внесення навчального матеріалу до модульного контролю, контрольних робіт, семестрового контролю).

При визначенні змісту самостійної роботи, викладачі велику увагу приділяють не тільки змісту тем, що вивчаються, а й характеру завдань, які пропонують студентам у процесі самостійної роботи.

Завдання для організації самостійної навчальної діяльності студентів поділяють на:

– репродуктивні;

– дослідницькі;

– моделювання виробничих, професійних ситуацій.

Вимоги до завдань та їх змісту, які виносяться для самостійної роботи студентів:

– професійна орієнтація, наскрізний зв'язок між завданнями з теми дисципліни;

– диференційованість – завдання повинні бути різних рівнів складності засвоєння знань та самостійності мислення залежно від можливостей студента;

– для забезпечення навчання самостійній діяльності необхідно використовувати завдання на формування вміння вчитися;

– розроблене завдання має відповідати специфіці дисципліни [3].

Репродуктивні завдання передбачають повторення, закріплення та використовуються для організації самостійної навчальної діяльності студентів молодших курсів.

Дослідницькі завдання передбачають узагальнення, дослідження, вміння робити висновки, становити експерименти, працювати з науковими джерелами.

Моделювання виробничих, професійних ситуацій вимагають активних дій студентів в умовах професійної діяльності та нестандартного вирішення запропонованих завдань. При цьому викладачі коледжу використовують такі завдання, які вимагають від студентів конкретних дій у ситуаціях близьких до реальних, що відбуваються у виробничих умовах. Такі завдання формують у студентів професійний обов'язок і відповідальність, дають можливість їм краще оволодіти професійними знаннями, вміннями та навичками, формують активне професійне мислення, розвивають потребу у професійному самовдосконаленні, забезпечують високу працездатність та розробляються для студентів старших курсів.

Конкретизуючи зміст і характер завдань викладач повинен враховувати те, що студенту необхідно дати можливість творчого пошуку шляхів їх вирішення. Самостійність, активізація розумової діяльності, зусилля, що проявляються при цьому, сприяють позитивному ставленню до навчання, формують у студентів необхідні професійні якості, бажання вчитися. Навчання стає не таким складним та обтяжливим. Саме такі форми, методи, засоби педагогічного впливу забезпечують зацікавленість студентів у самостійній навчальній діяльності.

Навчальний матеріал для самостійного вивчення потрібно диференціювати, враховуючи рівень пізнавальної діяльності студентів, їхньої активності і самостійності та професійної діяльності.

Для студентів із низьким рівнем мотивації освітньої діяльності викладачу необхідно продумати організацію самостійної роботи більш досконало: підібрати необхідні джерела інформації, включаючи електронний навчальний ресурс з дисципліни, електронний навчальний курс з навчальної дисципліни, Internet ресурси так, щоб самостійна робота принесла студенту задоволення, а виконання самостійного завдання сприяло формуванню у таких студентів впевненості в собі, стійкого інтересу до навчальної дисципліни та обраної професії, розвитку його здібностей і якостей особистості. Студентам із цим рівнем навчальної діяльності необхідно пропонувати самостійну роботу в такому обсязі та підбирати такі завдання, які б належали до групи репродуктивних та забезпечували механічне відтворення навчальної інформації під час опитування. І лише тоді, коли сформується навички самостійної роботи, вміння працювати з інформаційними джерелами, вони набудуть навичок самостійного засвоєння навчального матеріалу, можна ускладнювати самостійну роботу. Викла-

дачу потрібно постійно спрямовувати та контролювати роботу студентів, залучати їх до активної співпраці, коли б студенти думали, вирішували, робили висновки, організовували, вчилися бачити суперечності, порівнювати процеси і явища, знаходити вихід із виробничих ситуацій.

Активізація позиції студента в процесі самостійної роботи допомагає йому порівняти свої можливості і здібності протягом вивчення навчальної дисципліни, реально оцінити свої досягнення та здобутки у її вивченні.

Методично спрямована і раціонально організована Самостійна робота слугує дієвим засобом професійного розвитку майбутніх спеціалістів. Диференційований підхід до процесу розподілу завдань, поступовий перехід у міру набуття студентами досвіду самостійної роботи з виконання спочатку нескладних завдань, а згодом більш складних, забезпечує певні навчальні результати. Студенти отримують почуття задоволення від виконання самостійної роботи, самостійного опрацювання навчального матеріалу, пошуку нової інформації, якщо вона носить професійну спрямованість.

Особливо актуальною стає проблема організації самостійної роботи студентів коледжу та її методичного забезпечення.

Для результативності самостійної роботи студентів необхідні умови, серед яких є:

- наявність відповідної навчально-методичної бази;
- чітка організація, діагностика, самоаналіз виконаної діяльності студентів.

Самоконтроль дозволяє студенту поступово взяти частину освітніх і управлінських функцій викладача на себе. У результаті навчальна діяльність наповнюється особистісним сенсом, підвищується соціальна значимість активності студентів.

Першим кроком з методичного забезпечення самостійної навчальної діяльності студентів у коледжі було формування кожним викладачем навчально-методичних комплексів з організації самостійної навчальної діяльності студентів з навчальних дисциплін.

Навчально-методичні комплекси створювалися за такою структурою:

- критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни;
- перелік тем, що виносяться на самостійне вивчення;
- методичні рекомендації для виконання самостійної роботи;
- лекційний матеріал до тем, що виносяться на самостійне вивчення;
- перелік тем;
- методичні рекомендації;
- перелік тем семінарських занять та завдань до них;
- запитання для проведення контролю знань з модулів та тем, які виносяться на самостійне вивчення;
- тести для контролю знань з модулів та підсумкового контролю;
- перелік інформаційних джерел.

Навчально-методичні комплекси з організації самостійної навчальної діяльності студентів на паперових носіях знаходилися в кожному кабінеті та лабораторії. Студенти мали можливість працювати з цими матеріалами в кабінеті чи лабораторії у вільний від навчання час: підготуватись до семінарського заняття, відпрацювати пропущену лабораторну чи практичну роботу, виконати упереджувальне завдання, підготувати доповідь чи реферат. Незручність полягала в тому, що кабінет чи лабораторія працювали до 17 години. Студенти були обмежені в часі роботи із систематизованим навчальним матеріалом. Ця проблема вирішилась, коли почали широко використовувати інформаційні технології навчання.

Упровадженням інформаційних технологій в навчальний процес коледжу, змінився і підхід до методичного забезпечення організації самостійної роботи студентів. Викладачі розпочали роботу із створення електронних версій лекцій, електронних посібників, підручників, опорних таблиць, виникла необхідність перенесення навчально-методичних комплексів з навчальних дисциплін та навчально-методичних комплексів з організації самостійної навчальної діяльності студентів на електронні носії. В бібліотеці коледжу створили сектор електронної інформації з доступом до мережі Internet, в якому зосередили всі електронні версії навчально-методичних комплексів з навчальних дисциплін.

У студентів з'явилося більше можливостей для якісної організації самостійної навчальної діяльності. Кожний студент міг отримати диск з пакетом навчально-методичного комплексу, який мав такі компоненти:

- робоча навчальна програма з дисципліни (з поділом на модулі);
- навчально-методичні карти занять;
- конспекти лекцій;
- інструкційно-технологічні карти для проведення лабораторних та практичних занять;
- запитання для проведення контролю знань з модулів;
- контрольні завдання, тести, комплекс контрольних робіт;
- методичні вказівки, рекомендації для написання курсових робіт;
- екзаменаційні питання;
- перелік інформаційних джерел, аудіо -, відеофільмів[4].

Викладачі коледжу усвідомлювали, що освіта повинна йти випереджальними методами, давати знання, вміння і навички на перспективу, студент повинен стати активним учасником навчального процесу. У студентів з'явилась можливість створювати веб-квести, упорядковувати інформацію отриману з Internet, працювати над створенням власних презентацій до тем, що виносяться на самостійне вивчення, формувати власне портфоліо.

Тому на зміну навчально-методичному комплексу на електронному носії викладачі створили електронні навчальні ресурси з навчальних дисциплін.

Електронний навчальний ресурс з дисципліни має таку структуру:

- загальні питання;
- мета і завдання курсу;
- тематичний план;
- критерії оцінювання знань;
- джерела знань (друковані, Інтернет, тощо);
- поради щодо вивчення дисципліни;
- методичні рекомендації щодо виконання лабораторних та практичних робіт;
- зміст тем, що виносяться на самостійне вивчення;
- методичні рекомендації щодо написання курсових робіт, рефератів, доповідей;
- перелік тем курсових робіт;
- зразок курсової роботи [1].

Всі електронні навчальні ресурси зосереджені в секторі електронної інформації бібліотеки. На основі електронних навчальних ресурсів з дисциплін, згідно навчальних планів сформовані електронні навчальні ресурси із різних спеціальностей. Студенти самостійно можуть опрацювати навчальний матеріал, а також відслідкувати, впорядкувати, систематизувати та шліфувати свої знання. Наявність електронних навчальних ресурсів дає можливість студентам самим Обирати навчальний матеріал для опрацювання, вільно розпоряджатися своїм часом, контролювати самопідготовку та її якість. Студенти, маючи диски з електронними навчальними ресурсами, можуть створювати власні презентації, доповнювати або змінювати інформаційний матеріал відповідно до своїх потреб, запитів, бажань. Для організації самостійної роботи студентів в бібліотеці знаходиться 18924 підручників та посібників на електронних носіях, студенти мають вільний доступ до мережі Internet. Сучасне суспільство вступило в нову фазу свого розвитку – інформаційну. Сьогодні студент володіє комп'ютером, розуміє функціональні можливості інформаційних технологій, вміє визначати їх місце у професійній діяльності, навчанні, самоосвіті. Тому з'явилась потреба дистанційного навчання студентів. На основі розроблених електронних навчальних ресурсів формуються електронні навчальні курси.

1.1. Метою створення електронного навчального курсу є змістовне наповнення освітньо-інформаційного простору коледжу, широке впровадження в навчальний процес сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, забезпечення доступу всіх учасників навчального процесу до навчальних та методичних матеріалів у будь-який час незалежно від місця перебування та форми навчання студента.

1.2. Основним завданням електронного курсу з навчальної дисципліни є сприяння успішному оволодінню навчальною дисципліною, формування у студентів навичок діяльності в інформаційному просторі, творчості мислення, вміння адаптуватися, самостійно знаходити і опрацьовувати необхідну інформацію. Результатом впровадження електронного навчального курсу є розвиток у студентів мотивації до здобуття та оновлення знань в реальному та віртуальному середовищах з використанням комп'ютерної техніки для пошуку інформації, оволодіння навичками самостійної роботи в процесі вивчення навчальної дисципліни.

1.3. Електронний курс – це комплекс електронних навчально-методичних матеріалів, які включають навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни, інформаційні, довідкові матеріали та засоби, які створені в електронній формі, представлені на відповідних носіях в навчальних кабінетах та лабораторіях, педагогічному кабінеті, секторі електронної інформації бібліотеки коледжу.

1.4. Електронний курс з навчальної дисципліни має наступну структуру:

- *Мета і завдання курсу;*
  - Робоча програма з дисципліни;
  - Критерії оцінювання знань;
  - Джерела знань (паперові та електронні носії);
  - Поради щодо вивчення навчальної дисципліни.
- Навчально-методичні матеріали з кожного модуля:
- теоретичні заняття (лекції, мультимедійні презентації, аудіо-, відео-, анімації, перелік друкованих та Інтернет-джерел інформації);
  - семінарські, лабораторні, практичні заняття (зміст, методичні вказівки щодо їх виконання, список індивідуальних завдань, форми подання результатів виконання, критерії оцінювання);
  - завдання для самостійної роботи студентів (додатковий теоретичний матеріал, завдання, методичні вказівки щодо їх виконання, список індивідуальних завдань, форма подання результатів виконання, критерії оцінювання);
  - модульний контроль (контрольні запитання, завдання з критеріями оцінювання та формою подання результатів виконання, тести для самоконтролю та контролю);
  - практичний модуль (навчальна практика з дисципліни): програма навчальної практики з навчальної дисципліни, інструкційно-технологічні карти занять, методичні рекомендації до виконання завдань практики, завдання і методичні рекомендації для виконання самостійної роботи, контрольні питання, вправи, завдання, тести;
  - матеріали для проведення підсумкової атестації (контрольні запитання, тест для самоконтролю, підсумковий тест для атестації студента з дисципліни);
  - додаткові матеріали (перелік тем курсових робіт, методичні рекомендації до виконання та оформлення курсової роботи, зразок курсової роботи та ін.).
- Сертифікація електронного курсу здійснюється шляхом проведення внутрішньої експертизи, яка передбачає оцінювання його за трьома позиціями: структурно-функціональною, змістовно-науковою та методичною:
- структурно-функціональна експертиза передбачає аналіз наявності обов'язкових складових електронного курсу та визначення відповідності кожної складової вимогам навчальної програми з дисципліни;
  - змістовно-наукова експертиза передбачає рівень науковості матеріалів курсу, відповідності змісту державним стандартам освіти. Оцінюється актуальність змісту, новизна матеріалу, що подається, його завершеність і логічна узгодженість;

1.5. Методична експертиза передбачає оцінювання методики організації курсу, його доступності, раціональності використання.

1.6. Комісія з сертифікації затверджується наказом директора коледжу в складі: заступників директора з навчальної та навчально-виробничої роботи, методиста, голови циклової комісії та викладача з напрямку підготовки.

1.7. За наслідками роботи комісії видається наказ директора коледжу про використання електронного курсу в навчальній діяльності коледжу.

На думку В. Загвязинського «сама самостійна робота формує готовність до самоосвіти, створює основу для неперервного навчання, можливість постійно підвищувати свою кваліфікацію, якщо потрібно, то і перевчатися, бути свідомим і активним громадянином». А забезпечити належний рівень фахової підготовки випускника для його професійної діяльності безпосередньо після закінчення коледжу – основне завдання кожного викладача [2].

5. Результати дослідження

Студент може сам обрати собі категорію тестування при самостійному вивченні будь-якої теми. Результати оцінювання його навчальних досягнень заносяться до електронного журналу і викладач може легко, в зручний для нього час, проконтролювати роботу студента. Кожну спробу тестування студент може переглянути, а тому корегувати свою самостійну навчальну роботу, приділяти більше уваги вивченню тих тем, матеріал яких він неповністю засвоїв.

6. Висновки і перспективи проектно-технологічної діяльності студентів як розвиток самостійної творчої активності

Досягнення сучасної якості освіти можливо при зміні пріоритетів в освіті – із засвоєння готових знань на самостійну пізнавальну діяльність студентів, майбутніх вчителів технологій, з урахуванням його особливостей і можливостей.

Самостійна робота – це основа здобуття вищої освіти і невід’ємна складова процесу підготовки фахівців.

Самостійна робота є основою майбутньої самоосвіти спеціаліста, формує відповідну мотивацію та навички самоосвіти. Якщо студент не навчиться самостійно працювати в коледжі, то в подальшому своєю самоосвітою він не займатиметься або ж вона даватиметься йому великими зусиллями.

Самостійність, активізація розумової діяльності, зусилля, що проявляються при цьому, сприяють позитивному ставленню до навчання, формують у студентів необхідні професійні якості, бажання вчитися. Навчання стає не таким складним та обтяжливим. Саме такі форми, методи, засоби педагогічного впливу забезпечують зацікавленість студентів у самостійній навчальній діяльності.

Проектно-технологічної діяльності дозволяє розвивати пізнавальні інтереси студентів, уміння са-

мостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критично мислити.

Завжди орієнтована на самостійну діяльність (індивідуальну, парну, групову) протягом визначеного часу. Вирішення проблеми методом проектів передбачає, з одного боку, використання сукупності різноманітних засобів навчання, а з іншого, необхідність інтегрування знань і умінь з різних сфер науки, техніки, культури тощо. Результати виконаних проектів мають бути відчутними: теоретична проблема вимагає конкретного її вирішення, практична-конкретного результату, готового для впровадження. Тому проектно-технологічної діяльність сприяє створенню соціально значущих ситуацій. При цьому соціальна ситуація розвитку не створюється ззовні, а складається в процесі живого спілкування між студентами та його оточенням.

Проектно-технологічної діяльність містить у собі сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних, творчих за самою своєю сутністю підходів, сприяє творчому розвитку студентства, використанню ними певних навчально-пізнавальних прийомів, які в результаті самостійних дій дозволяють вирішувати ту чи іншу проблему.

Головна ознака самостійної роботи полягає не в тому, що студент навчається без посередньої участі викладача, а в тому, що в його діяльності поєднується функція переведення інформації в знання, вміння та функція самостійного управління цією діяльністю.

У той же час самостійна робота, її планування, організаційні форми і методи, система відстеження результатів є одним з найбільш слабких місць в практиці вузівської освіти і однією з найменш досліджених проблем педагогічної теорії, особливо стосовно сучасної освітньої ситуації (диверсифікація вищої освіти, введення освітніх стандартів, впровадження системи педагогічного моніторингу і т. д.).

Література

1. Брода, М. Зміст виховання самостійності учнів у контексті сучасної освіти [Текст]: зб. наук. пр. / М. Брода // Актуальні проблеми педагогіки: методологія, теорія і практика. – 2006. – Вип. 3, Ч. 2. – С. 50–59.
2. Загвязинський, В. І. Деякі нетрадиційні погляди на творчість [Текст] / В. І. Загвязинський // Обдарована дитина. – 2006. – № 5. – С. 40–43.
3. Кобрій, М. Виховання самостійності особистості як педагогічна проблема [Текст]: зб. матер. Другої міжнар. наук.-практ. конф. / М. Кобрій // Особистість у розбудові відкритого демократичного суспільства в Україні. – Дрогобич: Коло, 2005. – С. 336–344.
4. Скуднова, Т. Д. Саморазвитие как условие профессионально-социальной адаптации в системе "лицей-вуз"[Текст] / Т. Д. Скуднова // Преподаватель. XXIвек. – 2006. – № 3. – С. 55–59.
5. Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвиненої особистості [Текст]: Вибр. твори: в 5-ти т. Т. 1. // В. О. Сухомлинський. – К.: Рад. школа, 1976. – С. 55–206.
6. Ушакова, Н. І. Розвиток умінь самостійної діяльності в підручнику з мови навчання для іноземних студентів [Текст] / Н. І. Ушакова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2010. – Вип. 17. – С. 140–149.

References

1. Broda, M. (2006). Zmist vykhovannya samostiynosti uchniv u konteksti suchasnoyi osvity. Aktual'ni problemy pedahohiky: metodolohiya, teoriya i praktyka, 3, Part 2, 50–59.
2. Zahvyazyns'kyu, V. I. (2006). Deyaki netradytsiyni pohlyady na tvorchist'. Obdarovana dytyna, 5, 40–43.
3. Kobriy, M. (2005). Vykhovannya samostiynosti osobystosti yak pedahohichna problema. Osobystist' u rozbudovi vidkrytoho demokratychnoho suspil'stva v Ukraini. Drohobych: Kolo, 336–344.

4. Skudnova, T. D. (2006). Samorazvytye kak uslovye professional'no-sotsyal'noy adaptatsyy v systeme "lytsey-vuz". Prepodavatel'. KhKhIvek, 3, 55–59.

5. Sukhomlynskyi, V. O. (1976). Problemy vykhovannya vsebichno rozvynenoj osobystosti. Vol. 1. Kyiv: Rad. shkola, 55–206.

6. Ushakova, N. I. (2010). Rozvytok umin samostiinoj diialnosti v pidruchnyku z movy navchannya dlia inozemnykh studentiv. Vykladannya mov u vyshchykh navchalnykh zakladakh osvity, 17, 140–149.

*Рекомендовано до публікації д-р пед. наук, професор Войтович І. С.
Дата надходження рукопису 28.12.2015*

Савельєв Микола Григорович, аспірант, кафедра технологічної освіти, Рівненський державний гуманітарний університет, вул. С. Бандери, 12, м. Рівне, Україна, 33028
E-mail: mykola.savelyev@ukr.net

УДК 378

DOI: 10.15587/2313-8416.2016.59143

ІКТ – ОСВІТА БЕЗ КОРДОНІВ. МОДЕРНІЗАЦІЯ ОСВІТИ В УМОВАХ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ СУСПІЛЬСТВА

© В. М. Шкляр

В статті розглядаються процеси модернізації системи освіти з використанням нових інформаційних комп'ютерних технологій у навчанні, що відбулися в результаті інформатизації суспільства та освіти в цілому. Розкрито поняття "інформаційне суспільство" та "інформаційний простір". Розглянуто способи використання мультимедійних технологій в освіті на основі SMART-технологій, як стимулювання творчої активності та самореалізації учасників навчально-виховного процесу (зокрема, обдарованих учнів). Запропонована поетапна підготовка до заняття з навчального предмету у початковій школі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій

Ключові слова: інформатизація освіти, інформаційні комп'ютерні технології, SMART-технології, інформаційно-комунікаційні технології

The processes of education modernization are considered using new information technologies in education that have occurred as a result of the information society and education in general. The concept of "information society" and "information space" is revealed. The methods of use of multimedia technology in education on the basis of SMART-technologies are considered as promotion of creative activity and self-participants of the educational process (including gifted students). Gradual training for classes in elementary school using information and communication technologies is proposed

Keywords: informatization of education, information computer technology, SMART-technologies, information and communication technologies

1. Вступ

Основою освітньої системи є високоякісне і високотехнологічне інформаційно-освітнє середовище. Його створення і розвиток – технічно складне завдання. Ознайомившись з поняттями «інформатизація суспільства», «інформатизація освіти», «комп'ютерні технології навчання», спробуємо визначити основну мету використання нових інформаційних комп'ютерних технологій у навчанні, а зокрема у роботі з обдарованими дітьми.

Індивідуальний розвиток особистості, є головним рушієм прогресу та одним з основних напрямів процесу інформатизації, який диктують потреби сучасного суспільства в умовах інформатизації освіти. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб обдарована особистість активно, з цікавістю і

захопленням працювала над своїми ідеями, бачила плоди своєї праці і могла їх оцінити [1]. Таким чином, відразу постають завдання необхідності навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати в практичній діяльності величезні масиви інформації.

Використання інформаційних технологій надає можливість заглянути в сутність науки, організувати навчальний процес, орієнтований на особистість обдарованої дитини, з урахуванням її індивідуальних особливостей і здібностей. Нові інформаційні технології відкривають доступ до нетрадиційних джерел інформації, стимулюють самостійну пізнавальну діяльність та підвищують ефективність самостійної роботи обдарованої особистості [2].